

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobce: I. M., nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
t. č. bytem,

proti
žalované: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy,
odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a
eskort,
sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 12. 2020, č. j. KRPA-319400-12/ČJ-2020-000022-ZZC,

takto:

- I. Rozhodnutí Policie ČR ze dne 17. 12. 2020, č. j. KRPA-319400-12/ČJ-2020-000022-ZZC, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. T.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o jeho zajištění dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění žalobce byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.
2. Žalobce uvedl, že byl ubytován v zařízeních spravovaných Správou uprchlických zařízení, nejprve v PoS Kostelec nad Orlicí, a poté IAS Předlice, kam byl přemístěn z kapacitních důvodů. Dne 24. 9. 2020 požádal SUZ o úhradu nákladů spojených s dobrovolným návratem do země původu, načež byl sdělením ze dne 15. 10. 2020 informován, že jeho žádosti se nevyhovuje. Následně se opakovaně dostavoval na pracoviště OAMP Letná, kde se domáhal vydání výjezdního příkazu, a to naposledy dne 16. 12. 2020, kdy mu byl odebrán průkaz žadatele o mezinárodní ochranu. Zároveň mu bylo sděleno, že má kontaktovat cizineckou policii, proto se dostavil na pracoviště ŘSCP, odkud byl eskortován na pracoviště žalované. Žalobce po celou dobu spolupracoval se správními orgány a organizačními složkami státu, neziskovými organizacemi i zastupitelským úřadem Ukrajiny, přičemž jeho cílem bylo zajistit si náhradní cestovní doklad a vycestovat do vlasti. Byl organizační složkou státu ubytován v IAS Předlice a s IOM připravoval návrat.
3. Žalobce se domnívá, že žalovaná úmyslně pomíjí a nebere v potaz dokumenty, které měl žalobce u sebe, které jsou přílohou žaloby, neboť tyto dokumenty svědčí o tom, že žalobce se aktivně snažil respektovat právní předpisy ČR, spolupracoval se správními orgány. Žalovaná přesto dospěla k závěru, že žalobce se o vycestování do domovského státu nezajímal. Přestože zajištění představuje krajní prostředek, k jehož užití může dojít pouze v souladu s právními předpisy, neboť jím dochází k omezení či zbavení osobní svobody. K tomu žalobce odkázal na příslušnou judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Žalovaná ignorovala postupy, kterými bylo možné uložit žalobci některé z alternativních opatření.
4. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Uložení zvláštního opatření by nebylo dle žalované v daném případě dostačující. Žalovaná se domnívá, že se neodchýlila ze svého diskrečního oprávnění a rozhodnutí řádně odůvodnila. Poukázala na veškeré okolnosti případu a definovala skutkové jednání. Na stranách 4 až 6 napadeného rozhodnutí žalovaná definovala, z jakého důvodu nepřistoupila k uložení mírnějších opatření. Po zhodnocení dosavadního chování žalobce dospěla žalovaná k závěru, že v jeho případě existuje důvodná obava, že výkon správního vyhoštění bude zmařen. Pobytová historie podle žalované jasně svědčí o tom, že žalobce na území ČR porušoval právní předpisy. Žalobce si sám zapříčinil daný stav nedůvěryhodností. Žalobce měl dostatek času, aby si obstaral všechny náležitosti potřebné k vycestování z ČR v době stanovené výjezdním příkazem. Žalobce však nevycestoval a zdržoval se na území dále s tím, že podával žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany zůstal žalobce nečinný a neučinil žádné kroky vedoucí k jeho vycestování či k legalizaci pobytu. Jeho vyjádření, že chce vycestovat na Ukrajinu, proto považuje žalovaná za nerelevantní.
5. Ze správního spisu soud zjistil tyto, pro řízení podstatné, skutečnosti.

6. Dne 16. 12. 2020 se žalobce dostavil na Policii ČR, OCP s tím, že se původně dostavil na OAMP Letná, kde mu byl odebrán průkaz azylanta, a bylo mu sděleno, aby se dostavil na PČR, OPA Praha za účelem vyřešení pobytu. Nepředložil žádný doklad totožnosti. Provedenou lustrací bylo zjištěno, že dne 22. 7. 2020 bylo vydáno rozhodnutí Krajského soudu v Brně, č. j. 32 Az 39/2020-9, o nepřiznání odkladného účinku žaloby proti neudělení azylu, které nabylo právní moci ne 27. 8. 2020. Žalobce nevycestoval ve lhůtě do 30 dnů od pravomocně skončeného řízení o udělení mezinárodní ochrany, tedy do 26. 9. 2020. Následně byl eskortován na OPKPE Chodov, kde byl zajištěn.
7. Při podání vysvětlení žalobce uvedl, že naposledy vstoupil do schengenského prostoru v roce 2016 na polské vízum. Přijel za práci, pracovní povolení ale nemá. Dvakrát žádal o azyl, první žádost byla zamítnuta a druhou vzal zpět. K dotazu, proč nevycestoval, když mu bylo známo, že jeho žalobě nebyl přiznán odkladný účinek, uvedl, že nevěděl, jak řízení dopadlo, ale 21. 8. 2020 žádal o zpětvzetí žaloby. Je si vědom, že pro pobyt na území ČR potřebuje mít doklad a oprávnění k pobytu. Cestovní doklad ztratil. Čekal, jak dopadne rozhodnutí, chtěl stejně odcestovat. O rozhodnutí o správním vyhoštění věděl, ale nevěděl o zamítnutí odvolání, v řízení jej zastupovali. Kromě žádosti o azyl pobyt nijak neřešil. Byl v azylovém zařízení, tam jej živili. Je rozvedený a na Ukrajině má dospělého syna, v ČR nikoho nemá. K dotazu, zda disponuje finančními prostředky pro složení záruky, sdělil, že má 400,- Kč. Pobýval na adrese azylového zařízení Ústí nad Labem, Staré Předlice, Husitská 6. Vycestuje dobrovolně. Chce vycestovat, nebrání mu v tom žádné překážky.
8. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [(§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
9. Soud při svém rozhodování vyšel z uvedených právních předpisů:
10. Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„Zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“)* je a) *povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“)* cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; *peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo d) povinnost cizince zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly.“*
11. Podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců *„Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské*

unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.“

12. Úvodem soud konstatuje, že zajištění cizince za účelem správního vyhoštění je zásahem do jeho osobní svobody, a proto může být provedeno pouze v souladu se zákony, Ústavou a Listinou a v neposlední řadě s Úmluvou, jíž je Česká republika vázána. V rozsudku č. j. 10 Azs 224/2020 – 37 ze dne 16. 9. 2020 Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Zajištění cizince představuje omezení či zbavení osobní svobody. Přistoupit k takovému opatření je tedy nutno za přísných zákonných podmínek vycházejících z ústavních limitů. Osobní svobodu zaručuje Listina základních práv a svobod v čl. 8 odst. 1. Současně na zajištění cizince dopadá čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Z té plyne požadavek na zákonnou úpravu zajištění, aby jasně a předvídatelným způsobem vymezovala podmínky zajištění nebo jiného zbavení osobní svobody. Takové zbavení (omezení) osobní svobody musí sledovat Úmluvou vymezený účel (např. zamezení vstupu na území nebo vyhoštění).“*
13. Zvláštní opatření představují alternativní řešení s cílem minimalizace omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51). Užití těchto mírnějších opatření předpokládá, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při jejich realizaci, a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu vyhoštění. Možnost aplikace zvláštního opatření nutně také závisí na důvodu zajištění. Základním pravidlem je, že uložení zvláštního opatření nesmí ohrozit výkon vycestování cizince; toto ohrožení bude typově různé v typově odlišných případech důvodů zajištění.
14. V rozhodnutí rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016 – 38 ze dne 28. 2. 2017 Nejvyšší správní soud uvedl: *„S devátým senátem lze souhlasit, že možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na typovém důvodu zajištění. Z rozsudku devátého senátu nelze dovodit, že důvody zajištění § 124 odst. 1 písm. c) a d) paušálně vždy vylučují možnost použití zvláštního opatření. Jakkoliv v takovýchto případech bude volba zajištění pravidlem, i zde je nutno vždy zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince). Žalovaná musí při svém rozhodování vycházet z konkrétního jednání cizince a posoudit jeho věc v souladu se zásadou individualizace.“ (...)* *„Rozšířený senát tedy shrnuje, že důvody zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) a d) zákona o pobytu cizinců paušálně nevylučují možnost použití zvláštního opatření (§ 123b téhož zákona). Vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).“*
15. Žalovaná ke zvláštnímu opatření dle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců uvedla, že se neztotožňuje s tím, že by žalobce splnil povinnost oznámit policii adresu pobytu, zdržoval se tam, každou změnu její změnu by hlásil, a zdržoval by se tam pro případnou kontrolu. Z jednání žalobce dle žalované nevyplývá, že by žalobce hodlal vycestovat zpět na Ukrajinu. Žádostmi o azyl si podle žalované žalobce pobyt naopak snažil prodloužit. Toto žalovaná označil za účelové jednání. Žalovaná měla za to, že se

žalobce bude správnímu orgánu vyhýbat, neboť si je vědom, že zde pobývá neoprávněně. Adresu pobytu žalobce uvedl IAS v Ústí nad Labem. Ohledně možnosti dle uvedeného ustanovení písm. c) žalovaná uvedla, že žalobce neskytá záruku, že se bude osobně hlásit policii ve stanovené době. Žalobce dle ní necítí zákony a úmyslně se vyhýbal vycestování podáváním žádostí o udělení mezinárodní ochrany.

16. Závěry žalované považuje soud za nepřiměřené okolnostem věci. Žalobci bylo rozhodnutím ze dne 14. 11. 2017, č. j. KRPS-231181-48/ČJ-2017-010022, uloženo správní vyhoštění na dobu 3 let, které bylo potvrzeno rozhodnutím č. j. CPR-33760-6/ČJ-2017-930310-V244 ze dne 22. 2. 2018, přičemž při podání vysvětlení žalobce sdělil, že nevěděl, jak dopadlo řízení o odvolání, ačkoli je povinností žalobce se o řízení, která jsou s ním vedena, zajímat. Dále bylo zjištěno, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany, která mu však udělena nebyla, a jeho žaloba proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta. Žalobce proto požádal o mezinárodní ochranu znovu, avšak neúspěšně. Proti tomuto rozhodnutí si žalobce opět podal žalobu s žádostí o přiznání odkladného účinku, přičemž odkladný účinek žalobě přiznán nebyl, kdy rozhodnutím Krajského soudu v Brně o nepřiznání odkladného účinku, sp. zn. 32 Az 39/2020, ze dne 22. 7. 2020 nabylo právní moci dne 27. 8. 2020.
17. K žalobě žalobce připojil zamítnutí jeho žádosti ze dne 24. 9. 2020 o úhradu nákladů spojených s dobrovolným vycestováním, neboť Správa uprchlických zařízení MV měla pochybnosti o jeho setrvání na Ukrajině z důvodu podání opakované žádosti o azyl. Dále předložil zpětvzetí žaloby ze dne 20. 8. 2020, žádosti o vydání výjezdního příkazu ze dne 29. 10. 2020 (adresované OAMP), 11. 11. 2020 (adresované PČR, OCP) a 9. 12. 2020 (adresované OAMP). Součástí žaloby je i kopie zpáteční jízdenky ČD Ústí nad Labem – Praha na 16 – 17. 12. 2020 (jízdenky byly zajištěny také během správního řízení).
18. V žalobou napadeném rozhodnutí žalovaná konstatovala, že žalobce neuvedl žádnou překážku, která by mu měla bránit ve vycestování kromě toho, že nedisponuje cestovním dokladem. Uvedla, že žalobce měl dostatek času na to, aby si vše potřebné pro vycestování vyřídil, což však neučinil, a naopak se úmyslně vyhýbal řízení, které s ním bylo vedeno, a setrval na území až do dne 16. 12. 2020, kdy byl zajištěn. Je zde tak dáno nebezpečí, že by žalobce zmařil výkon správního vyhoštění.
19. K zajištění cizince by mělo být přistupováno pouze ve výjimečných a odůvodněných případech, nikoli paušálně u jakéhokoliv cizince bez pobytového oprávnění či nerespektujícího správní vyhoštění. Institut zajištění cizince není obligatorním řízením výkonu správního vyhoštění, je však mnohdy jediným efektivním způsobem, jak ukončit neoprávněný pobyt cizince. Žalobce sice nerespektoval uloženou povinnost vycestovat na základě rozhodnutí o správním vyhoštění a zjevně účelově za tímto účelem požádal opakovaně o poskytnutí mezinárodní ochrany (zde soud přehlíží, že žalovaná se rozhodnutími soudů nijak neseznámila, pouze vycházela z evidence), avšak druhou žalobu vzal zpět dne 20. 8. 2020 (nutno poznamenat, že po zamítnutí žádosti o přiznání odkladného účinku), žádal opakovaně o stanovení lhůty k vycestování i o úhradu nákladů dobrovolného návratu a dle svého tvrzení také požádal o vystavení náhradního cestovního dokladu, tedy dle názoru soudu osvědčil skutečnou snahu vycestovat. Zároveň uvedl místo pobytu, které soud považuje za osvědčené zpáteční jízdenkou z místa pobytu Ústí nad Labem. Uvedené okolnosti osvědčují snahu žalobce vycestovat a naopak popírají důvody jeho zajištění, tedy že je nevěrohodný ve smyslu

důvodné obavy z maření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Skutečnost, že žalobci bylo dříve uloženo správní vyhoštění, ani skutečnost, že opakovaně neúspěšně žádal o udělení mezinárodní ochrany, nezpůsobuje bez dalšího jeho nedůvěryhodnost, jak dovozuje žalovaná, jestliže zde jsou přítomny indicie osvědčující snahu cizince vycestovat.

20. Žalobce sice předložil rozhodnutí o zamítnutí žádosti o úhradu nákladů vycestování, zpětvzetí žaloby i žádosti o vydání výjezdního příkazu teprve v rámci žaloby, avšak žalobce tvrdí, že tyto listiny měl u sebe při jeho zadržení a následně zajištění. Seznam odebraných věcí žalobce dne 16. 12. 2020 obsahuje kromě jízdenky ČD také položku písemnosti v obálce, aniž by bylo uvedeno jakých. Absence specifikace odebraných písemností je v ostrém rozporu se specifikací věcí jako jsou „2 igel. tašky, 2 krát noviny SPORT“. Soud považuje za očekávání hodné, že žalobce měl dané podklady sebou, jestliže se dostavil k žalované za účelem vydání výjezdního příkazu. Pokud měl žalobce dané podklady u sebe, měla k nim žalovaná přihlédnout a vypořádat se s nimi, jak učinil soud, bez ohledu to, že žalobce takto výslovně sám neuvedl při podání vysvětlení.
21. Soud se nemůže ubránit určitému údivu nad absurditou situace, jestliže žalobci nebyla poskytnuta úhrada nákladů na vycestování, aby posléze jiná složka státu jej zajistila a za shodné náklady jej nuceně vyhostila, nehledě k dalším nákladům spojených nejen s jeho umístěním v zařízení pro zajištění cizinců. Soudu nejsou známy podmínky ubytování žalobce v IAS Předlice, ale zjevně o tuto možnost ubytování přišel v důsledku zajištění. Samotné zajištění tak vedlo k tomu, že žalobce bude nadále obtížněji kontaktní. Pokud je úvaha soudu správná, tak teprve postup žalované může vést k vytvoření formálních podmínek zajištění. Ke dni vydání rozhodnutí zde však podmínky pro zajištění nebyly a soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí dle skutkového stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Jakékoliv „dobrovolné“ dostavení se cizince k žalované neosvědčuje jeho vůli vycestovat, v posuzované věci jsou však přítomny další okolnosti, které utváření ucelený věrohodný příběh o snaze žalobce se vrátit do země původu, proto úvaha žalované neobstojí na základě předložených podkladů žalobce.
22. Na základě shora uvedeného soud rozhodnutí žalované zrušil dle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem spočívající k nepřihlédnutí k listinám žalobce, jež mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, neboť jinak by nebyly shledány podmínky pro zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.
23. Výrok o náhradě nákladů v řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce sice měl ve věci úspěch, ale žádné náklady mu nevznikly. Žalované náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 20. ledna 2021

Mgr. Kamil Tojner v. r.

soudce